

Sport Psychology

Shahid Beheshti University

Biquarterly Journal of Sport Psychology

Autumn & Winter 2023/ Vol. 8/ No. 2/ Pages 109-120

Investigating the Relationship between Dark Personality Traits and Mental Skills with the Moderating Effect of Emotional Intelligence in Athletes

Mina Fallahi^{1*}, Seyed Hojjat Zamani Sani¹, Zahra Fathirezaie¹

1. Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Received: 06/12/2021 Revised: 30/01/2022 Accepted: 15/02/2022

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to investigate the relationship between dark personality traits and athletes' mental skills with the moderating effect of emotional intelligence.

Methods: The statistical population of the present study was Iranian athletes with personal pages on social networks, from which 195 people were selected by convenience sampling. The method of the present study was descriptive-correlational and applied research. Data collection was done by questionnaires of dark personality traits (DD), emotional intelligence in sports, and Ottawa mental skills (OMSAT-3). Results were analyzed by Pearson correlation coefficient and linear regression at a significance level of 0.05.

Results: The results showed that dark personality traits have a significant negative relationship with athletes' mental skills; and emotional intelligence moderates this relationship and reduces the negative effects of dark personality traits on athletes' mental skills. On the other hand, the results of regression analysis showed that the subscales of self-regulation, psycho-pathy, optimism, and appraisal of own emotions were significant predictors of athletes' mental skills.

Conclusion: The present study supports the previous findings based on the importance of coaches' attention to athletes' emotional intelligence levels. The findings of the present study were explained using findings based on the effect of personality traits and emotional intelligence on the stress process.

Keywords: Machiavellianism, Narcissism, Psycho-pathy, Athletes Personality, Mental Preparation

* Corresponding author: **Mina Fallahi**, Tell: 09909969430, Email: Fallahi.m98@ms.tabrizu.ac.ir

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication Under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

روانشناسی ورزش

دانشگاه شهید بهشتی

دو فصلنامه روان‌شناسی ورزش

پاییز و زمستان ۱۴۰۱، دوره ۷، شماره ۲، صفحه‌های ۱۰۹-۱۲۰

رابطه رگه‌های تاریک شخصیت و مهارت‌های روانی با اثر تعدیل‌کنندگی هوش هیجانی در ورزشکاران

مینا فلاحی^{۱*}، سید حجت زمانی ثانی^۱، زهرا فتحی رضایی^۱

۱. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۹/۱۵ اصلاح مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۱۰ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۲۵

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی روابط بین رگه‌های تاریک شخصیت و مهارت‌های روانی ورزشکاران با اثر تعدیل‌کنندگی هوش هیجانی صورت گرفت.

روش‌ها: جامعه آماری پژوهش حاضر ورزشکاران ایرانی دارای صفحه شخصی در شبکه‌های اجتماعی بودند که از بین آنان ۱۹۵ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی و کاربردی بود. جمع‌آوری داده‌ها با پرسشنامه‌ی رگه-های تاریک شخصیت، هوش هیجانی در ورزش و مهارت‌های روانی اوتاوا (آمست-۳) انجام شد. تحلیل داده‌ها با ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی در سطح معناداری ۰/۰۵ انجام شد.

نتایج: نتایج نشان داد که ویژگی‌های تاریک شخصیت با مهارت‌های روانی ورزشکاران رابطه‌ی منفی و معنادار دارند؛ این درحالی است که هوش هیجانی این رابطه را تعدیل می‌کند و اثرات منفی ویژگی‌های تاریک شخصیت بر روی مهارت‌های روانی ورزشکاران را کاهش می‌دهد. از سویی دیگر نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که خرده‌مقیاس‌های خودتنظیمی، جامعه‌ستیزی، خوش‌بینی و ارزیابی احساسات خود پیش‌بینی‌کننده‌های معناداری برای آمادگی روانی ورزشکاران هستند.

نتیجه‌گیری: پژوهش حاضر از یافته‌های پیشین مبتنی بر اهمیت توجه مریبان به سطوح هوش هیجانی ورزشکاران حمایت می‌کند. نتایج پژوهش حاضر با استفاده از نتایج تحقیقات مبتنی بر تاثیر ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی بر روند استرس افراد تبیین شدند.

واژه‌های کلیدی: ماکیاولیسم، خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی، شخصیت ورزشکاران، آمادگی روانی.

مقدمه

امروزه ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی به عنوان دو متغیر تأثیرگذار در موفقیت و عملکرد ورزشکاران محسوب می‌شوند (۱، ۲). در این راستا، در سال‌های اخیر پژوهش‌های متعددی تأثیر ویژگی‌های تاریک شخصیت را از جنبه‌های مختلف در جامعه‌ی ورزشکاران مورد توجه قرار داده‌اند (۳-۵). پالهاوس و ویلیامز^۱، رگه‌های تاریک شخصیت را با سه صفت شخصیتی ماکیاولیسمی، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی طبق رویکرد صفات معرفی و مطرح کردند (۶). این سه صفت شخصیتی درجاتی از ویژگی‌های بدخواهانه اجتماعی را دارا می‌باشند؛ به طوری که سطح پایین همدلی عاطفی به عنوان ویژگی مشترک افراد دارای سطوح بالای ویژگی‌های تاریک شخصیت بیان شده است (۷). مطالعات صورت گرفته در زمینه‌ی این ویژگی‌های شخصیتی حاکی از آنند که می‌توان بین ویژگی‌های تاریک شخصیت و هوش هیجانی افراد روابط معناداری مشاهده کرد (۸-۱۷). برای مثال بین خرده‌مقیاس خودشیفتگی با هوش هیجانی صفتی رابطه‌ی مثبت مشاهده شده و دو خرده‌مقیاس ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با آن رابطه‌ی منفی دارند (۱۵). این درحالی است که مطالعات صورت گرفته در حیطه این دو متغیر برحسب نوع مدلی که برای مطالعه‌ی هوش هیجانی در نظر گرفته اند و همچنین خرده‌مقیاس‌های مورد مطالعه در پرسشنامه‌های استفاده شده، نتایج متعددی را رقم زده‌اند. با این حال مطالعه پیشینه پژوهش‌های صورت گرفته حاکی از آن است که روابط بین این دو متغیر در نمونه‌های غیر ورزشکار همواره مورد توجه بوده است، اما هیچ پژوهشی در داخل و خارج از کشور به صورت تخصصی در جامعه‌ی ورزشکاران به مطالعه‌ی روابط بین این دو متغیر نپرداخته است. در واقع هوش هیجانی به عنوان توانایی نظارت بر احساسات خود و احساسات دیگران، تبعیض بین آن‌ها و استفاده از آن برای هدایت تفکر و اعمال فرد تعریف شده است (۱۸). از دیدگاهی دیگر نیز هوش هیجانی به عنوان یک صفت شخصیتی محسوب می‌شود که شامل توانایی‌هایی

است که در سطوح پایین سلسله مراتب شخصیت قرار دارد (۱۹). مطالعات نشان داده‌اند که هوش هیجانی می‌تواند رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و برخی متغیرهای مرتبط با عملکرد ورزشی را تحت تأثیر قرار دهد (۲۰). از سویی دیگر نیز این انتظار وجود دارد که هوش هیجانی تأثیرات منفی رگه‌های تاریک شخصیت را کاهش دهد (۱۲). افرادی که دارای ویژگی‌های تاریک شخصیت و همچنین سطوح بالایی از هوش هیجانی هستند، احتمالاً از توانایی خود برای درک و مدیریت احساسات دیگران به جای رفتارهای ضداجتماعی استفاده می‌کنند (۱۲). از سویی دیگر مشاهده شده است که تمایلات جامعه‌ستیزانه و ماکیاولیسمی توسط هوش هیجانی مهار می‌شوند (۱۵). در این راستا و با توجه به ضعف پژوهشی موجود در جامعه‌ی ورزشکاران، مطالعه‌ی تأثیر مؤلفه‌ی هوش هیجانی بر اثرات ویژگی‌های تاریک شخصیت در ورزشکاران مهم است. اهمیت هوش هیجانی برای ورزشکاران پوشیده نیست، مطالعات نشان داده‌اند سطوح هوش هیجانی می‌تواند سطح استرس ورزشکاران را تحت تأثیر قرار دهد (۲۱) از طرفی سطح پایین اضطراب پیش از رقابت در ورزشکاران دارای سطوح بالای هوش هیجانی گزارش شده است (۲۲). این تأثیر در ارتباط با ویژگی‌های شخصیتی نیز مشاهده شده است و طبق مدل پنج عامل بزرگ شخصیت افراد دارای وظیفه‌شناسی بالا همراه با هوش هیجانی می‌توانند استرس بیشتری را بدون افت عملکردشان تحمل کنند (۲۳). این یافته‌ها اهمیت توجه بیشتر مربیان و پژوهشگران به هوش هیجانی ورزشکاران را نشان می‌دهد. در این راستا نیز مطالعات تأثیر مثبت هوش هیجانی بر سطح آمادگی روانی ورزشکاران را نشان داده‌اند (۲۴، ۲۵). در واقع سطوح بالای هوش هیجانی همراه با آمادگی روانی مطلوب عواملی سازمان‌دهنده و تنظیم‌کننده‌ای هستند که بهبود عملکرد را منجر می‌شوند و ورزشکاران را برای رسیدن به هدف کمک می‌کنند (۲۶). ریاحی فارسانی و همکاران، دریافتند که آموزش مهارت‌های هوش هیجانی یک بخش

می‌گردد. با توجه به اهمیت متغیر آمادگی روانی در عملکرد ورزشکاران شناخت عوامل تأثیرگذار بر این متغیر نیز مهم تلقی می‌شود. در این راستا و با توجه به خلأهای پژوهشی موجود، انجام پژوهش حاضر می‌تواند در بهبود شواهد علمی در خصوص بهبود آمادگی روانی ورزشکاران کمک‌کننده باشد. بنابراین بر آن شدیم که پژوهشی با عنوان بررسی رابطه‌ی رگه‌های تاریک شخصیت و مهارت‌های روانی با اثر تعدیل‌کنندگی هوش هیجانی در ورزشکاران را انجام دهیم؛ لذا سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که بین متغیرهای پژوهش حاضر چه رابطه‌ای حاکم است و آیا هوش هیجانی می‌تواند رابطه‌ی بین رگه‌های تاریک شخصیت و آمادگی روانی ورزشکاران را تعدیل کند؟

روش‌شناسی پژوهش

طرح پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی بوده و از منظر هدف کاربردی محسوب می‌شود.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ورزشکاران ایرانی می‌باشد که در فضای مجازی فعالیت داشتند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری در دسترس برای گردآوری اطلاعات استفاده شد و پرسشنامه‌های مورد استفاده در این پژوهش به صورت الکترونیکی در اختیار ورزشکاران دارای صفحه‌ی شخصی در شبکه‌های اجتماعی قرار گرفت و ۱۹۵ پرسشنامه توسط ورزشکاران تکمیل شد.

ابزار اندازه‌گیری

پرسشنامه رگه‌های تاریک شخصیت دوجین، جانسون و وبستر^۵؛ این پرسشنامه شامل ۱۲ گویه است که سه عامل خودشیفتگی، ماکیاولیسمی و جامعه‌ستیزی را مورد بررسی قرار می‌دهد. پاسخ به هر گویه بر اساس مقیاس لیکرت ۹ درجه‌ای می‌باشد. در ایران حاجلو، قاسمی‌نژاد، انصار حسین و سیدی اصل، ویژگی‌های روانسنجی این پرسشنامه را مورد

مهم در آمادگی روانی ورزشکاران است (۲۵). بحرالعلوم و همکاران، نیز بیان کردند که بین هوش هیجانی و مهارت-های روانی ورزشکاران از جمله: هدف‌گزینی، اعتماد بنفس، تعهد، آرام‌سازی، تمرکز، تصویرسازی و تمرین ذهنی رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد (۲۷). درواقع آمادگی روانی عبارت است از استراتژی‌های مورد استفاده شناختی، عاطفی و رفتاری ورزشکاران و تیم‌ها برای رسیدن به سطح عملکرد یا شرایط مطلوب، که به سطح بهینه روانی و اوج عملکرد در رقابت و تمرین مربوط است (۲۸). اهمیت آمادگی روانی ورزشکاران به حدی است که پیشنهاد شده است ورزشکاران در طول چهارسال پیش از حضور در بازی‌های المپیک از نظر روانی توسط روانشناسان ورزشی آماده شوند (۲۹). مطالعات نیز حاکی از آن است که سطح مطلوب آمادگی روانی ورزشکاران نقش مهمی در پیشرفت و موفقیت ورزشی دارد (۳۰، ۳۱) و عملکرد مطلوب نیز زمانی اتفاق می‌افتد که ورزشکار علاوه بر شرایط جسمانی از نظر روانی نیز آماده باشد و این آمادگی را در طول فعالیت حفظ کند. ورزشکاران نیز معتقدند که بهترین عملکردشان زمانی اتفاق می‌افتد که از نظر روانی و عاطفی قبل از مسابقه آماده باشند (۳۲). در ادامه با توجه به تأثیری که نوع شخصیت بر روند استرس افراد می‌گذارد (۳۳)؛ انتظار داریم که نوع شخصیت در آمادگی روانی ورزشکاران نیز تأثیر داشته باشد. با این حال رابطه‌ی ویژگی‌های تاریک شخصیت و سطوح آمادگی روانی ورزشکاران به‌رغم اهمیتی که دارد در داخل و خارج از کشور نادیده گرفته شده است و از این رو مطالعه‌ی رابطه‌ی این دو متغیر و عوامل اثرگذار بر این رابطه مهم به نظر می‌رسد.

در مجموع پیشینه پژوهش‌های صورت گرفته در راستای متغیرهای پژوهش حاضر این انتظار را به وجود می‌آورد که رابطه تنگاتنگی بین رگه‌های تاریک شخصیت، هوش هیجانی و آمادگی روانی ورزشکاران وجود داشته باشد، این درحالی است که علی‌رغم پژوهش‌های صورت گرفته در نمونه‌های مختلف، فقدان مطالعه‌ی جامع در برگیرنده‌ی ارتباط هر سه متغیر در حوزه ورزش پیش از پیش درک

روان‌تنی (واکنش به استرس، آرمیدگی، کنترل استرس و فعال سازی)، مهارت‌های شناختی (تمرکز، بازیابی تمرکز، تصویرسازی، تمرین ذهنی و طرح مسابقه). زید آبادی و همکاران به مطالعه ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی این پرسشنامه پرداخته اند (۳۹). نتایج نشان داد این پرسشنامه از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است.

تحلیل آماری

به منظور تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده گردید. در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد و برای آمار استنباطی از ضرایب همبستگی پیرسون، همبستگی جزئی و رگرسیون در نسخه ۲۴ نرم‌افزار SPSS استفاده گردید.

یافته‌ها

جدول ۱ نتایج مربوط به شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش را همراه با ضرایب همبستگی دو متغیره و سپس با کنترل متغیر هوش هیجانی را نشان می‌دهد. همانطور که در جدول ۱ نشان داده شده است، شاخص‌های آماری میانگین و انحراف استاندارد مقیاس سه‌گانه ابزارهای سنجش سه‌گانه تاریک شخصیت، هوش هیجانی و آمادگی روانی مشخص شده و عامل آمادگی روانی با $268/08$ ، بیشترین مقدار میانگین و ویژگی‌های تاریک شخصیت با $37/38$ ، کمترین مقدار میانگین را به خود اختصاص داده اند. نتایج مربوط به همبستگی بین متغیرهای پژوهش حاضر نشان داد بین رگه‌های تاریک شخصیت و مهارت‌های روانی ورزشکاران همبستگی منفی و معناداری وجود دارد این درحالی است که هنگام کنترل متغیر هوش هیجانی همبستگی بین دو متغیر رگه‌های تاریک شخصیت و آمادگی روانی افزایش معناداری پیدا می‌کند. جدول ۲ جزئیات متغیرهای پیش-بینی‌کننده سطح آمادگی روانی ورزشکاران را نشان می‌دهد.

بررسی قرار دادند (۳۷). نتایج نشان داد روایی و پایایی این پرسشنامه مطلوب است.

پرسشنامه هوش هیجانی در ورزش لان و همکاران: این پرسشنامه شامل ۳۳ گویه و شش عامل است و هدف آن سنجش هوش هیجانی در ورزش (میزان تمایل و عزم فرد به تداوم مشارکت در فعالیت ورزشی: ارزیابی احساسات دیگران، ارزیابی احساسات خود، خودتنظیمی، مهارت‌های اجتماعی، به کارگیری عواطف و خوش‌بینی) است. پاسخ به هر گویه بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) نمره گذاری شده است. سه سؤال این پرسشنامه به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه در ایران توسط ثنائی فر، بروجنی و ثنائی فر، از نظر روان‌سنجی مورد بررسی قرار گرفته است (۳۸). نتایج آنها نشان داد ضریب همبستگی درون‌گروهی خرده‌مقیاس‌ها از $0/71$ تا $0/74$ متفاوت است، شاخص‌های به دست آمده در این پژوهش CFI ، GFI ، $NNFI$ بیشتر از $0/90$ بود و شاخص $RMSEA$ و RMR کمتر از $0/08$ بود که نتایج نشان داد بار عاملی همه‌ی سوال‌ها مناسب است.

پرسشنامه سنجش مهارت‌های ذهنی اوتاوا (امست-۳): این پرسشنامه شامل ۴۸ سؤال است که شامل ۱۲ مهارت ذهنی می‌باشد. هر سؤال این پرسشنامه شامل هفت گزینه بوده که بر اساس مقیاس لیکرت از کاملاً مخالف؛ مخالف؛ تا حدی مخالف؛ موافق نیستم؛ مخالف نیستم؛ تا حدی موافق؛ موافق و کاملاً موافق درجه‌بندی شده‌است. به هر گزینه نیز به ترتیب از صفر تا هفت نمره تعلق می‌گیرد. البته سؤالات چهار عامل واکنش به استرس، کنترل ترس، تمرکز و بازیافت تمرکز به صورت معکوس امتیازدهی می‌شوند. دیورند بوش^۶ و همکاران، نسخه سوم پرسشنامه سنجش مهارت‌های ذهنی اوتاوا (امست-۳) را در سال ۲۰۰۱، بر اساس مدل کمال‌جویی اورلیک، طراحی کردند. این پرسشنامه از سه زیرمقیاس و چند مهارت روانی در هر زیرمقیاس تشکیل شده است که عبارت‌اند از: مهارت‌های روانی پایه (اعتماد بنفس، تعهد و هدف‌گزینی)، مهارت‌های

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش همراه با ضریب همبستگی دو متغیره و همبستگی جزئی با کنترل متغیر هوش هیجانی

متغیر	رگه‌های تاریک شخصیت	هوش هیجانی	آمادگی روانی	آمادگی روانی
	۳۷/۳۸ (۱۴/۶۰۹)	۱۳۲/۸۶ (۱۱/۴۱۹)	۲۶۷/۰۸ (۳۱/۷۲۰)	
رگه‌های تاریک شخصیت	-	-	-	-۰/۳۵۷
هوش هیجانی	۰/۰۵۶	-	-	-
آمادگی روانی	-۰/۲۶۸**	۰/۵۴۶**	-	-

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره به سبک بک وارد برای پیش‌بینی آمادگی روانی ورزشکاران

متغیر پیش‌بین	B	SE	Beta	T	P
ارزیابی احساسات دیگران	۱/۰۴۰	۰/۵۶۳	۰/۱۰۹	۱/۸۴۹	۰/۰۶۶
ارزیابی احساسات خود	۲/۳۱۶	۰/۸۵۲	۰/۱۷۸	۲/۷۱۷	۰/۰۰۷
خودتنظیمی	۴/۳۶۴	۰/۷۸۳	۰/۳۵۵	۵/۵۷۱	۰/۰۰۰
خوش‌بینی	۳/۶۸۳	۰/۶۸۶	۰/۲۳۷	۴/۲۴۴	۰/۰۰۰
جامعه‌ستیزی	-۰/۸۵۵	۰/۱۹۷	-۰/۲۳۹	-۴/۳۴۳	۰/۰۰۰
توجه:	R= ۰/۶۸۹	R ² = ۰/۱۹۶	ADJ.R ² = ۰/۴۶۱		

تمرین ذهنی و بازیافت تمرکز رابطه‌ی منفی معنادار دارد. خرده‌مقیاس ارزیابی احساسات دیگران با همه‌ی خرده-مقیاس‌های آمادگی روانی به جز بازیافت تمرکز همبستگی مثبت و معنادار دارد. همچنین خرده‌مقیاس ارزیابی احساسات خود و خودتنظیمی با همه‌ی خرده‌مقیاس‌های آمادگی روانی همبستگی مثبت و معنادار دارد. خرده‌مقیاس مهارت‌های اجتماعی با خرده‌مقیاس‌های اعتمادبنفس، آرام‌سازی، نیروبخشی، تصویرسازی، طرح مسابقه و تمرین ذهنی همبستگی مثبت و معنادار دارد. بین خرده‌مقیاس به-کارگیری عواطف با خرده‌مقیاس‌های هدف‌گزینی، اعتمادبنفس، آرام‌سازی، نیروبخشی، تعهد، تمرکز، تصویرسازی، طرح مسابقه و تمرین ذهنی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود دارد. خرده‌مقیاس خوش‌بینی با خرده‌مقیاس‌های کنترل ترس، هدف‌گزینی، اعتمادبنفس، کنترل ترس، نیروبخشی، تعهد، تمرکز، طرح مسابقه، تمرین ذهنی و تصویرسازی همبستگی مثبت و معنادار دارد. جدول ۳ همبستگی بین خرده‌مقیاس‌های متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

نتایج ناشی از تحلیل رگرسیون نشان داد که به جز خرده-مقیاس ارزیابی احساسات دیگران بقیه پیش‌بینی‌کننده‌ها از نظر آماری معنادار هستند. بررسی شاخص بتا نیز نشان داد که خرده‌مقیاس‌های خودتنظیمی، جامعه‌ستیزی، خوش‌بینی و ارزیابی احساسات خود به ترتیب نقش بیشتری در پیش-بینی آمادگی روانی ایفا می‌کنند.

نتایج حاصل از بررسی ضریب همبستگی پیرسون بین خرده‌مقیاس‌ها نشان داد که خرده‌مقیاس ماکیاولیسمی و خودشیفتگی با خرده‌مقیاس به‌کارگیری عواطف دارای رابطه‌ی مثبت معنادار است. خرده‌مقیاس خودشیفتگی با به‌کارگیری عواطف رابطه‌ی مثبت معنادار دارد و همچنین خودشیفتگی با خرده‌مقیاس خودتنظیمی رابطه‌ی منفی و معنادار دارد. ویژگی شخصیتی جامعه‌ستیزی نیز با به-کارگیری عواطف و خوش‌بینی رابطه‌ی مثبت معنادار و با خودتنظیمی رابطه‌ی منفی معنادار دارد. از سویی دیگر بین ویژگی ماکیاولیسمی و خودشیفتگی با کنترل ترس، واکنش به استرس، تمرکز و بازیافت تمرکز رابطه‌ی منفی و معنادار وجود دارد. خرده‌مقیاس جامعه‌ستیزی نیز با خرده‌مقیاس‌های آرام‌سازی، کنترل ترس، واکنش به استرس، تمرکز،

جدول ۳. نتایج همبستگی بین خرده مقیاس‌های رگه‌های تاریک شخصیت، هوش هیجانی و آمادگی روانی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	
ماکیاولیسم	۱																					
خودتعیین‌گری		۱																				
جامعه‌سنجی			۱																			
هدف‌گزینی				۱																		
اعتمادبنفس					۱																	
آرام‌سازی						۱																
کنترل‌ترس							۱															
نیروی‌بخشی								۱														
واکنش‌به‌استرس									۱													
تعهد										۱												
تمرکز											۱											
تصویرسازی												۱										
طرح‌مسابقه													۱									
تمرین‌ذهنی														۱								
باز یافت تمرکز															۱							
احساسات‌دیگران																۱						
احساسات‌خود																	۱					
خودتنظیمی																		۱				
مهارت‌های اجتماعی																			۱			
په‌کارگیری عواطف																				۱		
خوش‌بینی																					۱	

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر نشان داد که ویژگی‌های تاریک شخصیت ورزشکاران با سطوح آمادگی روانی آنان همبستگی منفی معناداری دارند و در واقع ورزشکارانی که در پرسشنامه‌ی ویژگی‌های تاریک شخصیت نمره‌ی بالایی کسب کنند آمادگی روانی پایینی خواهند داشت. نمره‌ی بالای ماکیاولیسمی و خودشیفتگی در ورزشکاران، با توانایی کم در مهارت‌های روانی کنترل ترس، واکنش به استرس، تمرکز و بازیافت تمرکز همراه است. این یافته با توجه به اینکه ویژگی شخصیتی خودشیفتگی می‌تواند رابطه‌ی بین عملکرد و مهارت‌های روانی ورزشکاران را تحت تأثیر قرار دهد و تأثیر برخی مهارت‌های روانی را افزایش یا کاهش دهد نیاز به بررسی‌های بیشتری دارد (۴۰). همچنین نمره‌ی بالای جامعه‌ستیزی با آمادگی روانی پایین مخصوصاً در آرام‌سازی، کنترل ترس، واکنش به استرس، تمرکز، تمرین ذهنی و بازیافت تمرکز همراه است. در این میان نشان داده شد که ویژگی شخصیتی جامعه‌ستیزی نسبت به سایر ویژگی‌های شخصیتی تاریک، پیش‌بینی‌کننده‌ی معنادارتری برای سطوح آمادگی روانی ورزشکاران محسوب می‌شود. ورزشکاران دارای ویژگی شخصیتی جامعه‌ستیزی سطوح بالایی از ترس از شکست را تجربه می‌کنند (۴۱). با توجه به همبستگی منفی که این ویژگی شخصیتی با کنترل ترس دارد می‌توان نتایج یافته حاضر مبنی بر تأثیر منفی جامعه‌ستیزی بر سطوح آمادگی روانی ورزشکاران را تبیین کرد. از طرفی دیگر این انتظار وجود دارد که سطوح بالای آمادگی روانی با انگیزه درونی بالایی نیز همراه باشد (۴۲) و این موضوع را می‌توان استنباط کرد که افراد دارای ویژگی شخصیتی ماکیاولیسمی با توجه جهت‌گیری بیرونی انگیزشی که دارند (۴۳) از آمادگی روانی پایینی برخوردار باشند که تحقیق حاضر این انتظار را در برخی از خرده‌مقیاس‌های آمادگی روانی نشان داد. از طرفی واکنش به استرس از مؤلفه‌های آمادگی روانی است (۳۶). مطالعات حاکی از آنند که شخصیت تأثیر مهمی را در روند استرس ایفا می‌کند (۴۴). این تأثیر توسط

ویژگی‌های تاریک شخصیت نیز مشاهده شده است و بیان شده است که این افراد سطح استرس بالایی را تجربه می‌کنند (۴۵). در واقع سه‌گانه تاریک شخصیت مدل مهمی در توضیح استرس شناختی می‌باشد و ویژگی جامعه‌ستیزی پیش‌بینی‌کننده مهمی برای استرس شناختی بیان شده است (۴۶). از این رو انتظار می‌رود ویژگی‌های تاریک شخصیت و مخصوصاً ویژگی شخصیتی جامعه‌ستیزی آمادگی روانی را تحت تأثیر قرار دهند که در مطالعه‌ی حاضر این تأثیر مشاهده شده است. از طرفی هوش هیجانی کم-کننده‌ای مهم برای مقابله با استرس ورزشکاران محسوب می‌شود (۲۱) و انتظار می‌رود که سطح بالای هوش هیجانی با سطح پایین استرس درک شده همراه باشد (۴۷). در این راستا نیز میزان اضطراب پیش از رقابت افرادی که از هوش هیجانی بالایی برخوردارند کمتر گزارش شده است (۲۲). از آنجا که استرس عاملی مهمی در سطح آمادگی روانی محسوب می‌شود می‌توان تبیین کرد که سطح هوش هیجانی نیز عاملی مهم در سطح آمادگی روانی ورزشکاران محسوب می‌شود. این نتیجه را می‌توان در همبستگی مثبت بین هوش هیجانی و آمادگی روانی و توانایی پیش‌بینی-کنندگی خرده‌مقیاس‌های هوش هیجانی مشاهده کرد. افراد دارای هوش هیجانی بالا به‌زیستی بیشتری را تجربه می‌کنند، از احساسات خود و دیگران مطلع هستند، اغلب خوشحالند و احساسات خود را به خوبی درک می‌کنند (۱۸). از این رو و با توجه به اینکه افراد دارای ویژگی‌های تاریک شخصیت سطح پایینی از همدلی عاطفی را تجربه می‌کنند (۷، ۱۱) و با توجه به همبستگی قوی بین همدلی و هوش هیجانی که قبلاً در مطالعات به دست آمده است (۴۸). انتظار می‌رود افراد دارای سطح بالایی از صفات تاریک شخصیت، سطح پایینی از همدلی و توانایی برقراری ارتباط مؤثر با دیگران و در نتیجه سطح پایین هوش هیجانی را برخوردار باشند که مطالعه‌ی حاضر در مورد توانایی خودتنظیمی ورزشکاران این نتیجه را نشان می‌دهد. این درحالی است که خصیصه‌های به‌کارگیری عواطف و خوش-

تأثیرگذار باشد که بایستی مورد توجه روانشناسان ورزشی و مربیان قرار گیرد. پژوهش حاضر نیز با تبیین رابطه‌ی بین متغیرهای سه‌گانه تاریخ شخصیت، هوش هیجانی و آمادگی روانی در ورزشکاران و همچنین نشان دادن تأثیر مثبت سطح بالای هوش هیجانی در کاهش اثرات منفی رگه‌های تاریخ شخصیت بیان کرد که میزان برخورداری ورزشکاران از هوش هیجانی می‌تواند زمینه‌ی داشتن سطوح مطلوب آمادگی روانی آنان را فراهم کند. مربیان و روانشناسان ورزشی نیز می‌توانند با در نظر گرفتن رابطه‌ی بین این متغیرها و بررسی آن‌ها در بین ورزشکاران علل عدم وجود آمادگی روانی مطلوب بازیکنانشان در ارتباط با ویژگی‌های شخصیتی ورزشکاران را بیابند و در جهت بهبود آن با استفاده از آموزش مهارت‌های هوش هیجانی به ورزشکاران کمک کنند.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد مصوب و دفاع شده در دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تبریز می‌باشد. از اساتید و ورزشکارانی که در انجام این پژوهش مساعدت داشته‌اند، سپاسگزاریم.

پی‌نوشت‌ها

1. Paulhus & Williams
2. Dirty Dozen
3. Lane
4. Ottawa Mental Skills Assessment Tool (OMSAT-3)
5. Jonason & Webster
6. Durand-Bush
7. Grover & Furnham

بینی نیاز به بررسی‌های بیشتری دارد. با توجه به مطالب عنوان شده انتظار می‌رود که سطوح بالای هوش هیجانی در ورزشکاران بتواند اثرات منفی برخی ویژگی‌های شخصیتی از جمله ویژگی‌های تاریخ شخصیت را کاهش دهد که این انتظار در مطالعه‌ی حاضر نتیجه گرفته شد و همسو با مطالعه گروور و فورنهام^۷ می‌باشد که به اثر تعدیل‌کننده‌ی هوش هیجانی در اثرات منفی رگه‌های تاریخ شخصیت اشاره کرده است (۱۲). در ادامه پژوهش حاضر نشان داد که هوش هیجانی بالای ورزشکاران، آمادگی روانی بالای ورزشکاران را نیز به دنبال دارد. ورزشکاران دارای هوش هیجانی بالا در همه‌ی خرده مقیاس‌های آمادگی روانی نمره-ی بالایی کسب می‌کنند. این نتایج با پژوهش لان و همکاران در مورد رابطه‌ی مثبت بین خرده‌مقیاس‌های به-کارگیری عواطف و هدف‌گزینی، خودتنظیمی و تصویرسازی، ارزیابی احساسات خود و نیروبخشی، آرام‌سازی و خودتنظیمی همسو می‌باشد (۴۹). پژوهش صورت گرفته در این راستا نیز نشان داده‌است که بین هوش هیجانی و مهارت‌های روانی مانند هدف‌گزینی، اعتماد بنفس، تعهد، آرام‌سازی، تمرکز، تصویرسازی ذهنی و تمرین ذهنی رابطه-ی مثبت وجود دارد (۲۷) در ادامه نشان داده شد که آمادگی روانی با خرده‌مقیاس‌های خودتنظیمی، خوش‌بینی و ارزیابی احساسات خود پیش‌بینی می‌شود. از سویی دیگر ارزیابی احساسات دیگران پیش‌بینی‌کننده معناداری برای سطوح آمادگی روانی ورزشکاران محسوب نمی‌شود.

در واقع ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی می‌توانند پیش‌بینی‌کننده‌های مهمی برای رفتار و موفقیت یا عدم موفقیت افراد در عرصه‌های مختلف فعالیتشان باشد. از آن‌جا که موفقیت در عرصه‌ی ورزش در جامعه‌ی امروزی بسیار مهم تلقی می‌شود، توجه به جنبه‌های شخصیتی ورزشکاران و سطح هوش هیجانی آن‌ها می‌تواند برای پیش‌بینی موفقیت و عدم موفقیت آنان در آینده و در عرصه فعالیتشان

منابع

1. Laborde S, Dosseville F, Allen MS. Emotional intelligence in sport and exercise: A systematic review. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*. 2016; 26(8): 74-862.
2. Steca P, Baretta D, Greco A, D'Addario M, Monzani D. Associations between personality, sports participation and athletic success. A comparison of Big Five in sporting and non-sporting adults. *Personality and Individual Differences*. 121; 2018:176-183.
3. Nicholls AR, Madigan DJ, Duncan L, Hallward L, Lazuras L, Bingham K, et al. Cheater, cheater, pumpkin eater: the dark triad, attitudes towards doping, and cheating behaviour among athletes. *European journal of sport science*. 20(8); 2020: 1124-1130.
4. Vaughan R, Carter GL, Cockroft D, Maggiorini L. Harder, better, faster, stronger? Mental toughness, the dark triad and physical activity. *Personality and Individual Differences*. 131; 2018: 206-211.
5. Vaughan R, Madigan DJ, Carter GL, Nicholls AR. The Dark Triad in male and female athletes and non-athletes: Group differences and psychometric properties of the Short Dark Triad (SD3). *Psychology of Sport and Exercise*. 2019; 43: 64-72.
6. Paulhus DL, Williams KM. The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of research in personality*. 2002; 36(6): 556-563.
7. Wai M, Tiliopoulos N. The affective and cognitive empathic nature of the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences*. 2012; 52(7): 794-799.
8. Ali F, Amorim IS, Chamorro-Premuzic T. Empathy deficits and trait emotional intelligence in psychopathy and Machiavellianism. *Personality and individual differences*. 2009; 47(7): 758-762.
9. Austin EJ, Farrelly D, Black C, Moore H. Emotional intelligence, Machiavellianism and emotional manipulation: Does EI have a dark side? *Personality and individual differences*. 2007; 43(1): 179-189.
10. Barlow A, Qualter P, Stylianou M. Relationships between Machiavellianism, emotional intelligence and theory of mind in children. *Personality and Individual Differences*. 2010; 48(1): 78-82.
11. Delič L, Novak P, Kovačič J, Avsec A. Self-reported emotional and social intelligence and empathy as distinctive predictors of narcissism. *Psihologijske teme*. 2011; 20(3): 477-488.
12. Grover S, Furnham A. Does emotional intelligence and resilience moderate the relationship between the Dark Triad and personal and work burnout? *Personality and Individual Differences*. 2021; 169: 109979.
13. Jauk E, Freudenthaler HH, Neubauer AC. The dark triad and trait versus ability emotional intelligence. *Journal of Individual Differences*. 2016; 2: 112-118.
14. Nagler UK, Reiter KJ, Furtner MR, Rauthmann JF. Is there a "dark intelligence"? Emotional intelligence is used by dark personalities to emotionally manipulate others. *Personality and Individual Differences*. 2014; 65: 47-52.
15. Petrides KV, Vernon PA, Schermer JA, Veselka L. Trait emotional intelligence and the dark triad traits of personality. *Twin Research and Human Genetics*. 2011; 14(1): 35-41.
16. Pilch I. Machiavellianism, emotional intelligence and social competence: Are Machiavellians interpersonally skilled?. *Polish Psychological Bulletin*. 2008; 39(3): 158- 164.
17. Szabó E, Bereczkei T. Different paths to different strategies? Unique associations among facets of the Dark Triad, empathy, and trait emotional intelligence. *Advances in cognitive psychology*. 2017; 13(4): 306-318.
18. Salovey P, Mayer JD. Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality*. 1990; 9(3): 185-211.
19. Petrides KV, Furnham A. Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European journal of personality*. 2001; 15(6): 425-448.

20. Saklofske DH, Austin EJ, Rohr BA, Andrews JJ. Personality, emotional intelligence and exercise. *Journal of health psychology*. 2007; 12(6): 937-948.
21. Laborde S, Brüll A, Weber J, Anders LS. Trait emotional intelligence in sports: A protective role against stress through heart rate variability? *Personality and Individual Differences*. 2011; 51(1): 23-27.
22. Lu FJ, Li GS-F, Hsu EY-W, Williams L. Relationship between athletes' emotional intelligence and precompetitive anxiety. *Perceptual and motor skills*. 2010; 110(1): 323-338.
23. Tok S, Binboğa E, Guven S, Çatikkas F, Dane S. Trait emotional intelligence, the Big Five personality traits and isometric maximal voluntary contraction level under stress in athletes. *Neurology, Psychiatry and Brain Research*. 2013; 19(3): 133-138.
24. Alam S, Mombeni H, Maleki B, Monazami M, Alam Z, Vatandoust M, et al. The relationship between emotional intelligence and burnout in Iranian soccer super league referees. *Current Research Journal of Biological Sciences*. 2012;4(5): 544-550.
25. Riahi Farsani L, Farrokhi A, Farahani A, Shamsipour P. The effect of emotional intelligence training on mental skills of athlete teenagers. *Journal of Motor Learning and Movement*. 2013; 5(4): 25-40.
26. Kajbafnezhad H, Ahadi H, Heidarie A, Askari P, Enayati M. Predicting athletic success motivation using mental skin and emotional intelligence and its components in male athletes. *The Journal of sports medicine and physical fitness*. 2012; 25(5): 551-557.
27. Bahrololoum H, Hassani A, Bandeli MR, Akbari A. The relationship between the emotional intelligence and mental skills in Iranian elite male volleyball players (case study Semnan province). *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2012; 2(7): 123-130.
28. Brewer, B. W. (Ed.). *Handbook of sports medicine and science: Sport psychology*. A John Wiley & Sons . 2009.
29. Blumenstein B, Lidor R. Psychological preparation in the Olympic village: A four-phase approach. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2008; 6(3): 287-300.
30. Gould D, Dieffenbach K, Moffett A. Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *Journal of applied sport psychology*. 2002; 14(3): 172-204.
31. Miller A. The development and controlled evaluation of athletic mental preparation strategies in high school distance runners. *Journal of Applied Sport Psychology*. 2003; 15(4): 321-334.
32. Gould D, Eklund RC, Jackson SA. 1988 US Olympic wrestling excellence: I. Mental preparation, precompetitive cognition, and affect. *The sport psychologist*. 1992; 6(4): 358-382.
33. Afshar H, Roohafza HR, Keshteli AH, Mazaheri M, Feizi A, Adibi P. The association of personality traits and coping styles according to stress level. *Journal of research in medical sciences: the official journal of Isfahan University of Medical Sciences*. 2015; 20(4): 353-358.
34. Jonason PK, Webster GD. The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological assessment*. 2010; 22(2): 420-432.
35. Lane AM, Meyer BB, Devonport TJ, Davies KA, Thelwell R, Gill GS, et al. Validity of the emotional intelligence scale for use in sport. *Journal of sports science & medicine*. 2009; 8(2): 295-289.
36. Durand-Bush N, Salmela JH, Green-Demers I. The Ottawa mental skills assessment tool (OMSAT-3). *The sport psychologist*. 2001;15(1): 1-19.
37. Hajlo N, Ghasemi Nezhad M, Ansar Hosein S, Seyedi Asl T. Preliminary study of psychometric properties of the Dark Triad personality questionnaire. *Clinical Psychology & Personality*. 2016; 1:137-144. [Persian]
38. Sanaeifar F, Tahmasebi Boroujeni S & Sanaeifar Z. Psychometric Properties of Persian Version of the Emotional Intelligence

- Questionnaire in Consumers Sport for All. *Journal of Sport Psychology Studies*. 2018; 23: 67-82. [Persian]
39. Zeidabadi R, Rezaee F, Motesharee E. Psychometric Properties and Normalization of Persian Version of Ottawa Mental Skills Assessment Tools (OMSAT-3). *Sports Psychology Studies*. 2014; 7: 63-82. [Persian].
40. Roberts R, Woodman T, Hardy L, Davis L, Wallace HM. Psychological skills do not always help performance: The moderating role of narcissism. *Journal of Applied Sport Psychology*. 2013; 25(3): 316-25.
41. González-Hernández J, Cuevas-Campos R, Tovar-Gálvez MI, Melguizo-Rodríguez L. Why Negative or Positive, If It makes Me Win? Dark Personality in Spanish Competitive Athletes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020; 17(10): 3504.
42. McGraw L, Pickering MA, Ohlson C, Hammermeister J. The influence of mental skills on motivation and psychosocial characteristics. *Military medicine*. 2012; 177(1): 77-84.
43. McHoskey JW. Machiavellianism, intrinsic versus extrinsic goals, and social interest: A self-determination theory analysis. *Motivation and Emotion*. 1999; 23(4): 267-83.
44. Vollrath M, Torgersen S. Personality types and coping. *Personality and individual differences*. 2000; 29(2): 367-378.
45. Birkás B, Pátkai G, Csathó Á. The mediating role of the dark triad between life history strategy and perceived stress factors. *Psychological reports*. 2020; 123(2): 252-265.
46. Tarik M, Kolenovic-Djapo J. The dark triad of personality: is psychopathy a good predictor of workplace stress? *Materia socio-medica*. 2021; 33(2): 100-104.
47. Singh Y, Sharma R. Relationship between general intelligence, emotional intelligence, stress levels and stress reactivity. *Annals of neurosciences*. 2012; 19(3): 107-111.
48. Hajibabae F, Farahani MA, Ameri Z, Salehi T, Hosseini F. The relationship between empathy and emotional intelligence among Iranian nursing students. *International journal of medical education*. 2018; 9: 239-243.
49. Lane AM, Thelwell RC, Lowther J, Devonport TJ. Emotional intelligence and psychological skills use among athletes. *Social behavior and personality: an international Journal*. 2009; 37(2): 195-201.